

УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Гірдвайніс В. А.

Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця (Україна)

e-mail: v.hirdvainis@donnu.edu.ua

Основна ідея управління інтелектуальним потенціалом підприємств у контексті повоєнного відновлення полягає у визнанні людського капіталу ключовим ресурсом для подолання наслідків війни та забезпечення сталого розвитку. Ефективне використання знань, досвіду та креативності працівників стане запорукою відновлення економіки та підвищення конкурентоспроможності підприємств у нових реаліях.

Управління інтелектуальним потенціалом підприємств у повоєнний період стане однією з ключових проблем, із якою зіткнеться економіка країни на етапі відновлення. Втрата кваліфікованих кадрів через міграцію є чи не найбільш негативним викликом повоєнного відновлення економіки. Отже, на сучасному етапі активно прогресує нестача інженерних, технічних та управлінських навичок, і водночас втрата цілих осередків інтелектуального потенціалу на підприємствах, що ускладнює швидку адаптацію до нових умов та боротьбу з поточними викликами. Варто зауважити і те, що на ситуацію значно впливає і демотивація працівників генерувати нові знання та ідеї внаслідок вигорання, що спричинене довготривалою складною соціополітичною та економічною обстановкою. Економічна нестабільність призведе до дефіциту фінансових ресурсів, що зробить неможливим належне навчання інноваціям і перекваліфікацію персоналу. Підприємства мають високу ймовірність зіткнутися із застарілими технологіями та методами управління, які більше не відповідатимуть вимогам сучасної економіки та процесу її відновлення [1]. Також недостатня взаємодія між підприємствами та науководослідними інститутами обмежить доступ до нових знань і технологій, що стане бар'єром на шляху до інноваційного розвитку.

Важливо оглянути типові шляхи вирішення описаних проблем. По-перше, необхідно інвестувати у навчання та перекваліфікацію персоналу. Важливо створювати програми підтримки освіти та професійного розвитку, залучати міжнародних партнерів для розвитку навичок і компетенцій працівників. По-друге, потрібно активно підтримувати інноваційні стартапи та наукові проекти, що стимулюватиме розвиток нових технологій і продуктів. Запровадження цифрових платформ для управління знаннями сприятиме обміну інформацією між підприємствами та науковими установами, що дасть змогу зберігати і розвивати інтелектуальний капітал. Необхідно активно співпрацювати з міжнародними організаціями для залучення технологічної та експертної підтримки, що допоможе впроваджувати сучасні управлінські практики та інноваційні рішення. Потрібно проводити заходи

на конкурсній основі для виявлення і залучення талановитих кадрів з метою відновлення економіки в повоєнному розрізі: для цього нагальним є забезпечення цілковитої прозорості та створення наукових кластерів у нових форматах взаємодії з бізнесом і суспільством [2].

Реалізація цих кроків призведе до низки інновацій. Цифрові платформи для управління знаннями стануть основою для розвитку спільних інноваційних проєктів між підприємствами та освітніми установами, що допоможе швидше реагувати на виклики повоєнного відновлення. Автоматизація управлінських процесів підвищить продуктивність і ефективність підприємств, даючи їм змогу краще використовувати свої ресурси. Водночас глобалізація та інтеграція з міжнародними ринками сприятимуть прискоренню впровадження новітніх технологій, особливо у сферах штучного інтелекту та робототехніки [3]. Наведена нижче схема демонструє основні проблеми управління інтелектуальним потенціалом підприємств у контексті повоєнного відновлення, шляхи їх вирішення та трансформацію в більш інноваційні форми (рис. 1).

Рисунок 1. Схема «Проблеми → Шляхи вирішення → Інновації» в рамках управління інтелектуальним потенціалом підприємств в контексті повоєнного відновлення

Отже, побудована схема «Проблеми → Шляхи вирішення → Інновації» демонструє, як кожна окрема проблема, що виникає під час повоєнного відновлення, може бути подолана через відповідні заходи, які в кінцевому підсумку приведуть до впровадження інноваційних підходів і технологій. Цей підхід дасть змогу підприємствам не лише відновити власний інтелектуальний потенціал до довоєнного рівня, але й стати більш конкурентоспроможними в умовах глобальної економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Ostrovska H. Management by intellectual potential of enterprise. Galician economic journal (Tern.). 2018. Vol. 55, № 2. P. 88–97. URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/55/264.pdf>
2. Shkoda T., Tepluk M., Sahaidak M. Intellectual potential management in forming strategic partnership of science-business-education. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2020. № 6(5). P. 221–232. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/index.php/issue/article/view/946/1000>
3. Шульга О. Розвиток людського капіталу в контексті досягнення цілей сталого розвитку *Причорноморські економічні студії*. 2023. Вип. 83. P. 19–23.